

Rawa Mazowiecka, 29 grudnia 2025 roku

Pan Karol Nawrocki
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Petycja

dotycząca inicjatywy ustawodawczej w zakresie nowelizacji ustawy o Funduszu Ochrony Rolnictwa

I. Na podstawie art. 63 Konstytucji RP oraz art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. 2014 poz. 1195 z późniejszymi zmianami) o petycjach składamy niniejszą petycję.

II. Przedmiotem petycji, stosownie do art. 2 ust. 3 ustawy o petycjach, jest propozycja rozważenia przez Pana Prezydenta, wniesienia do Sejmu prezydenckiego projektu ustawy o zmianie ustawy z 9 maja 2023 roku o Funduszu Ochrony Rolnictwa. Projekt tej ustawy wraz z uzasadnieniem zawarty jest w dalszej treści petycji. Prosimy, by Pan Prezydent, po zasięgnięciu opinii Rady do Spraw Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, podjął inicjatywę ustawodawczą w powyższej sprawie.

III. Petycję składamy jako osoby fizyczne. Korespondencję proszę kierować na adresy zamieszkania oraz e-mail podany wyżej.

Na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy o petycjach zgadzamy się na publikację na stronie internetowej Sejmu danych osobowych autorów petycji.

Ustawa z dnia... w sprawie zmiany ustawy z dnia 9 maja 2023 roku o funduszu ochrony rolnictwa (tj. Dz. U z 2025 r., poz. 308),

1) W ustawie z dnia 9 maja 2023 roku o funduszu ochrony rolnictwa wprowadza się następujące zmiany:

Art. 12 ust. 1 a i art. 25 skreśla się;

2) Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

1. Oczekiwany przez rolników i bardzo potrzebny rolnikom Fundusz Ochrony Rolnictwa (FOR) utworzony ustawą z 9 maja 2023 roku, wypłacający rolnikom rekompensaty za niewypłacone rolnikom należności za dostarczone na rynek produkty rolne, nie działa właściwie wskutek nieuzasadnionego i bezpodstawnego objęcia rekompensat FOR unijnymi limitami pomocy de minimis, przez co wysokość rekompensat jest ograniczana i często nie pokrywa rzeczywistych strat. Jest to sytuacja bardzo niesprawiedliwa dla rolników, dlatego autorzy petycji proponują zmiany legislacyjne, które wyeliminują tę niesprawiedliwość. Chodzi o usunięcie z treści ustawy o FOR przepisów, które wypłatę rekompensat FOR zaliczają do pomocy de minimis i uzależniają od uzyskania notyfikacji w Komisji Europejskiej (art. 12 ust. 1 a i art. 25 ustawy).

2. Rekompensaty wypłacane rolnikom w ramach FOR, polegające na wypłacie rolnikom należności za produkty rolne dostarczone na rynek, za które rolnicy nie otrzymali zapłaty od podmiotów skupujących produkty rolne, nie mają charakteru pomocy państwa, o jakiej mowa w art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i jako takie nie powinny podlegać regulacjom prawnym limitującym wysokość tej pomocy.

Skądinąd sama nazwa – Fundusz Ochrony Rolnictwa - wskazuje, że mamy do czynienia z działaniami ochronnymi a nie pomocowymi.

Za takim stanowiskiem jednoznacznie przemawia też orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) Rekompensata FOR to w żadnym razie nie jest środek krajowy, który może sprzyjać „niektórym przedsięwzięciom lub produkcji niektórych towarów” w porównaniu z innymi...” – a tak pomoc określa ona w art. 107 ust. 1 interpretuje TSUE - wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z 19 grudnia 2018 roku w sprawie C-347/17, teza 35:

3. Art. 107 ust. 1 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) stanowi, że „...z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która **zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji** poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi...”

Zapłata rolnikowi ze środków FOR za to, co faktycznie dostarczył na rynek i za co nie otrzymał zapłaty (z powodu nierzetelności czy niewypłacalności podmiotów skupujących) nie tylko nie zakłóca ani nie grozi zakłóceniem na rynku, a wręcz przeciwnie – prowadzi do wyrównania szans na rynku, znosi bowiem sytuację, w której jedni rolnicy sprawiedliwie otrzymali zapłatę za swoje dostarczone na rynek produkty, a drudzy jej nie otrzymali. Taka sytuacja właśnie powoduje nierówność, zakłócenie rynku i niesprawiedliwe eliminowanie z niego rolników poszkodowanych brakiem zapłaty za dostarczone na rynek produkty. Rekompensaty FOR nie tylko nie zakłócają, ale przywracają równość konkurencji i równość szans na rynku rolnym.

Rekompensaty FOR w żadnym razie nie mają charakteru pomocy selektywnej, preferującej jedno przedsiębiorstwo (w tym przypadku gospodarstwa rolne) względem drugich. Wręcz przeciwnie, jest to środek eliminujący dyskryminację rolników, którzy nie otrzymali zapłaty względem tych, którzy zapłatę otrzymali.

W tym kontekście ograniczenia rekompensat FOR do limitów de minimis bezzasadnie ogranicza „działanie wyrównujące” tych rekompensat, bo prowadzi do sytuacji, że część rolników otrzyma rekompensaty nie całkowite, a jedynie częściowe, niekiedy wielokrotnie niższe od rzeczywistych strat.

4. Notyfikacja rekompensat FOR jako pomocy publicznej podlegającej rygorom pomocy de minimis była „aktem nadgorliwości”, Polski wobec Unii Europejskiej, prawo unijne bowiem takiej notyfikacji nie wymaga, gdyż wypłaty FOR to „odklócanie” a nie zakłócanie rynku.

Polska niepotrzebnie uznała rekompensaty FOR za pomoc w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, niepotrzebnie wpisała do ustawy o FOR obowiązek notyfikacji tej pomocy i niepotrzebnie notyfikowała do Komisji Europejskiej rekompensaty FOR jako pomoc państwa 20 grudnia 2023 roku. Tej oceny nie zmienia decyzja KE z 11 stycznia 2024 (SA. 111129/2023) https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202403/SA_111129_902C1D8D-0100-C1A6-92C6-9FEE3E37D34D_31_1.pdf skoro bowiem Polska sama uznała rekompensaty FOR za pomoc państwa, to Komisji nie pozostawało nic innego jak się na tę „pomoc” zgodzić. Chcącemu nie dzieje się krzywda.

Konsekwencją wskazanych wyżej błędów są niepotrzebne kłopoty rolników związane z limitowaniem pomocy wg progów de minimis.

5. W związku z powyższym niezbędna jest nowelizacja ustawy o FOR i usunięcie z niej przepisów „podciągających” rekompensaty FOR pod pojęcie pomocy państwa i zaprzestanie limitowania tych rekompensat przez dostosowanie ich do progów pomocowych de minimis. Chodzi w szczególności o art. 12 ust. 1 a, dodany do ustawy o FOR w ramach jej nowelizacji, a także o art. 25, uzależniający wypłatę rekompensat FOR od notyfikacji ich jako pomocy w Komisji Europejskiej.

Z poważaniem